YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal Of Education Faculty),2016,Cilt:XIII, Sayı:I,301-313 http://efdergi.yyu.edu.tr

ISSN:1305-2020

Türkiye'deki Deprem Eğitimi Araştırmaları: Betimsel İçerik Analizi*

Şerif Ali DEĞİRMENÇAY**

Mustafa CİN***

Öz: Bu çalışma Türkiye'deki deprem eğitimi araştırmaları alanındaki yönelimleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de yayınlanan akademik çalışmalar içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. 2004-2014 yılları arasında deprem eğitimi ile ilgili Türkiye'de yapılmış makale ve lisansüstü tezler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Literatür taraması sonucunda deprem eğitimi ile ilgili 12 makale ve 11 yüksek lisans tezi belirlenerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmalarda en fazla çalışılan konuların bireylerin deprem bilgi düzeyi ve deprem algıları olduğu, evrenin ve örneklemin çoğunlukla öğrencilerden ve öğretmenlerden seçildiği, yetişkin eğitimi ile ilgili çalışmaların oldukça sınırlı olduğu da ortaya çıkmıştır. Betimsel araştırmalara sıklıkla yer verildiği, verilerin çoğunlukla anket ve mülakat yoluyla toplandığı, veri analizinde de yüzdelik ve frekans kullanıldığı görülmüştür. Elde edilen veriler ışığında deprem eğitimi araştırmalarının mevcut durumu ile ilgili öneriler ve bu konudaki araştırma yönelimlerin neler olması gerektiği yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deprem eğitimi, bilimsel yayın, araştırma yönelimleri, içerik analizi

Earthquake Education Researches in Turkey: A Descriptive Content Analysis

Abstract: The aim of the study is to determine the trends in researches related to Turkish earthquake education. For the purpose of this goal the studies focused on earthquake

* Bu çalışmanın ilk hali, 8-10 Mayıs 2015 tarihlerinde Nevşehir'de düzenlenen "VII Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresinde" sözlü bildiri olarak sunulmuş, kongre özet kitapçığında yayınlanmıştır.

** Yrd. Doç. Dr. Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, serif.ali.değirmençay@giresun.edu.tr

*** Prof. Dr. Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, mustafa.cin@giresun.edu.tr

Gönderim:30.07.2015 **Kabul:** 25.03.2016 **Yayın:** 19.04.2016

ISSN:1305-2020

education in Turkey were analyzed with content analysis method. Papers and graduate theses related to earthquake education in Turkey between 2004 and 2014 were determined as the population of the study. The whole population, rather than population sampling was aimed to study. As a result of literature review, 12 research papers and 11 graduate theses were determined and they were subjected to content analysis. The results showed that the level of individuals' earthquake knowledge and their perceptions were mostly studied, research population and sample were mostly selected from students and teachers, the studies about earthquake education for adults were rather limited, qualitative researches were preferred mostly, the data was commonly collected via questionnaire and interview techniques and analysis of the data was performed as percentage and frequency. Current situation of the earthquake education research in Turkey was discussed and recommendations were made for researchers on the orientations of the future studies.

Key Words: Earthquake education, scientific research, research trends, content analysis

Giriş

Tüm bilim dallarında olduğu gibi eğitim bilimlerinde de daha önce yapılan araştırmalar incelenerek analize tabi tutulmaktadır. Önceki araştırmaların analiz edilmesi; literatürdeki boşlukların tespit edilmesini, araştırma yönelimlerinin belirlenmesini ve araştırma sonuçlarındaki benzerliklerin ve farklılıkların ortaya konmasını amaçlar. İçerik analizi, en genel anlamda meta-analiz, meta sentez (tematik içerik analizi) ve betimsel içerik analizi olmak üzere üçe ayrılır (Çalık ve Sözbilir 2014).

Meta-analiz; aynı konu üzerinde yapılmış olan araştırmaların deneysel veya ilişkisel bulgularının analiz edilmesi, sentezlenmesi ve yorumlanması amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Meta-sentez; belli bir alanda yapılmış nitel araştırmaların yine nitel bir anlayışla ele alınıp, benzerlik ve farklılıkların karşılaştırmalı olarak ortaya koymasına yönelik bir uygulamadır. Meta-analiz ve betimsel içerik analizleriyle kıyaslandığında, bu çalışmalarda genellikle incelemeye alınan araştırma sayısı (örneklem büyüklüğü) sınırlı olmaktadır (Çalık ve Sözbilir 2014). Betimsel içerik analizi; belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır (Sözbilir, Kutu & Yaşar 2012).

ISSN:1305-2020

Türkiye'deki eğitim ile ilgili araştırmaları analiz eden çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların önemli bir kısmının meta sentez ve betimleyici içerik analizi şeklinde gerçekleştirildiği ve belli konu alanlarına göre sınırlandırıldığı görülmüştür. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak fen bilgisi eğitimi (Çalık, Ünal, Çostu ve Karataş 2008; Erdem 2011), eğitim teknolojileri (Erdoğmuş ve Çağıltay 2009; Gülbahar ve Alper 2009), eğitim bilimleri (Fazlıoğulları ve Kurul 2012; Karadağ 2010; Ozan ve Köse 2014; Saracaloğlu ve Dursun 2010), sosyal bilgiler eğitimi (Merey ve Kaymakçı 2009; Oruç ve Ulusoy 2008; Sönmez, Tarman, Acun ve Yüksel 2010) ve sınıf öğretmenliği (Baba, Öksüz, Çevik ve Güven 2011; Küçükoğlu ve Ozan 2013) alanlarına odaklanmıştır.

Yurt dışında da literatür analizine yönelik benzer araştırmaların yapıldığı görülmüştür. Bu araştırmaların fen bilimleri eğitimi (Chang, Chang ve Tseng 2010; Tsai ve Wenb 2005; Leea, Wub ve Tsai 2009), matematik eğitimi (Hart, Smith, Swars ve Smith, 2009; Lubiensky ve Bowen 2000), bilgisayar teknolojileri ve eğitimi (Hung 2012; Hwang ve Han Wu 2012; Tsaia ve Chiang 2013; Winn 2002) alanlarına odaklandığı görülmüştür.

Türkiye'de deprem eğitimine yönelik çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmaların çoğu deprem ile ilgi tutum, bilgi düzeyi, algı, metafor, öğretim yöntemi, öğretim programı ve acil durum yönetimi üzerine odaklandığı görülmüştür. Ancak bu araştırmaların analizine dönük bir araştırma yapılmamıştır. Bu çalışma, alandaki bu eksikliği gidermeye yönelik olup bundan sonra yapılacak olan çalışmalara da yeni bir bakış açısı getirmek ve farklı fikirler üretmek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman analizi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın kuramsal evrenini Türkiye'de yapılmış deprem eğitimi ile ilgili makale ve tezler oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek çalışılabilir evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Güncellik ilkesi dikkate alınarak çalışılabilir evren, son 11 yılı (2004–2014) kapsamıştır. Literatür taraması sonucunda deprem eğitimi ile ilgili 12 makale ve 11 yüksek lisans tezi belirlenerek çalışmaya dahil edilmiştir. Deprem eğitimini konu alan doktora tezine ise rastlanılmamıştır.

Araştırmaya dahil edilen çalışmalar, Google arama motoru, Google Akademik Search, Taylor & Francis, Wiley-Blackwell, Springer Science & Business Media, Elsevier, Oxford University Press, Cambridge University Press, ERIC ve TÜBİTAK ULAKBİM veri

ISSN:1305-2020

tabanları, Giresun Üniversitesi Kütüphanesi ve YÖK'ün Ulusal Tez Merkezi tarama sisteminden elde edilmiştir. Tarama sonucu elde edilen literatür incelenerek Türkiye'yi ilgilendirmeyen çalışmalar kapsam dışı tutulmuştur. Eğitim-öğretim ile direkt ilgili olmayan çalışmalar da kapsam dışı bırakılmıştır. Bunların yanında, tekrarlama olmaması için lisansüstü tezlerden üretilen makaleler, sempozyum ve kongrelerde sunulan bildiriler ve kullanıma kapalı olan lisansüstü tezler araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırma projeleri de bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

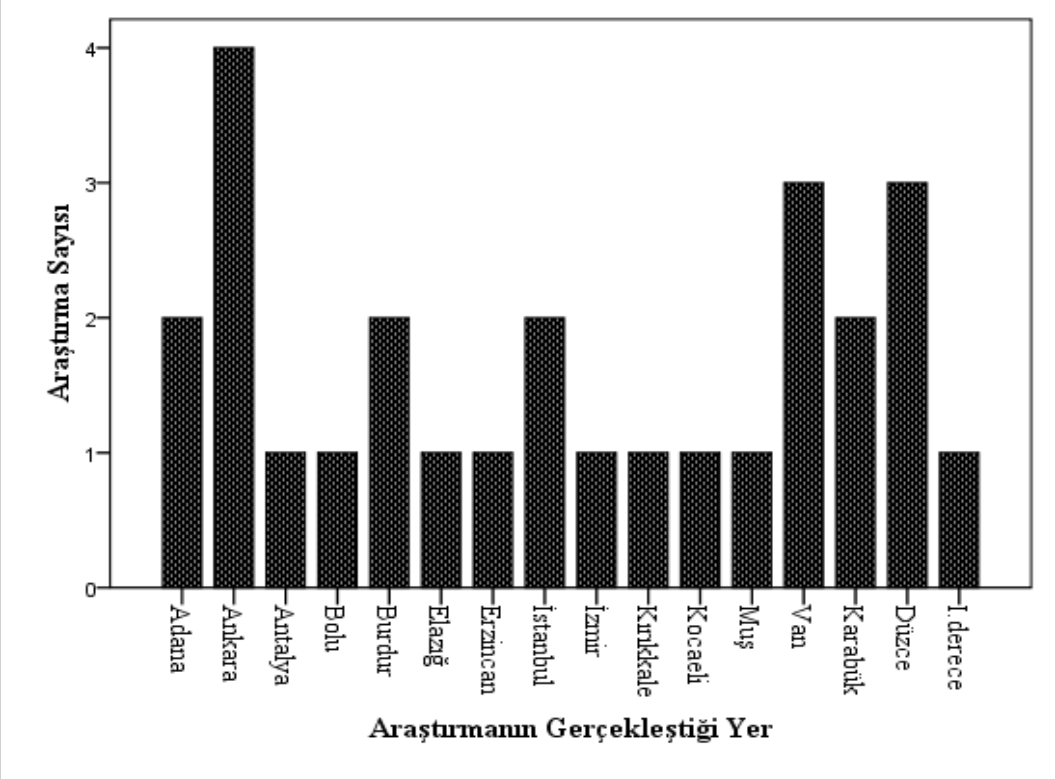
Deprem eğitimi ile ilgili araştırmaları sınıflandırmak amacıyla sekiz bölümden oluşan yayın sınıflama ölçeği geliştirilmiştir. Makalenin kimliği hakkında tanımlayıcı bilgi, araştırmanın gerçekleştiği yer, araştırmanın konusu, örneklem, araştırma deseni, araştırma yaklaşımı, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemi ölçekte yer almıştır. Yayınlar birbirinden bağımsız olarak incelenmiş ve ölçekte yer alan kategorilere yerleştirilmiştir. Yayınların ve kategorilerin kodlama işlemi yapıldıktan sonra elde edilen veriler SPSS17.0 programına aktarılmıştır. Veriler yüzdelik ve frekanslara dönüştürülerek tablo ve grafikler halinde betimsel olarak sunulmuştur.

Bulgular

Araştırmanın Yapıldığı Yere Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Türkiye'deki nüfusun %90'ından fazlası deprem tehditti altında yaşamaktadır. Fay hatları üzerinde veya yakın çevrelerinde yaşayan nüfusun depremle yüz yüze gelme çok yüksek iken, fay hatlarının uzağında kalan yerleşme alanlarının depremle karşılaşma ihtimali daha düşüktür. Bu açıdan bakıldığında, deprem eğitimi ile ilgili araştırmaların mekânsal dağılımı önem kazanmaktadır. Deprem eğitimi ile ilgili seçilen örneklemin hangi ilimizde yer aldığını gösteren veriler grafik 1'de gösterilmiştir.

ISSN:1305-2020

Grafik 1: Deprem Eğitimi İle İlgili Yapılan Çalışmaların Dağılımı

Deprem eğitimi araştırmalarının 16 ilimizde yoğunlaştığı görülmüştür. En fazla araştırmanın yapıldığı yer Ankara ili olmuştur. Van ve Düzce illeri de üçer araştırma ile örneklemin seçildiği diğer yerler olmuştur. Adana, Burdur İstanbul ve Karabük illerinde de ikişer araştırma yapıldığı tespit edilmiştir. Antalya, Bolu, Elazığ, Erzincan, İzmir, Kırıkkale, Kocaeli ve Muş illerindeki örneklem ile birer araştırma yürütülmüştür. Birinci derece deprem bölgesindeki illerden seçilen örneklem ile de bir çalışma yapılmıştır.

Konu Alanlarına Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Araştırmaya dahil edilen çalışmalar ayrı ayrı incelenerek hangi konular üzerine odaklandığı belirlenmiştir. Benzer konuları araştıran çalışmalar aynı grup içerisinde değerlendirilmiştir. Veri analizi sonucunda deprem eğitimi ile ilgili yapılan araştırmaların yedi grup altında toplandığı görülmüştür (Tablo 1).

Tablo 1

Araştırmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Araştırma Konusu	Sıklık	Yüzde %

ISSN:1305-2020

Bilgi ve Algı Düzeyi	9	39.1
Ders - Deprem İlişkisi	3	13.0
Kriz Yönetimi	3	13.0
Depreme Olan Tutum	2	8.7
Öğretim Programı	2	8.7
Öğretim Yöntemleri	2	8.7
Depreme Hazırlık	2	8.7
Toplam	23	100

Elde edilen veriler, öğrenciler ve yetişkinlerin deprem ile ilgili bilgi düzeyleri ve depremi algılamaları üzerine dokuz (%39.1) araştırmanın yapıldığını göstermiştir. Deprem ile ilgili ders konularının işlenişi ve bu derslere olan öğrenci ve öğretmen görüşlerini konu alan üç çalışma (%13) yapıldığı belirlenmiştir. Üç çalışmanın da okul müdürlerinin ve öğretmenlerin kriz yönetimi hakkındaki bilgi ve becerileri üzerine odaklandığı görülmüştür. Diğer çalışmaların da depreme olan tutum, öğretim programı, öğretim yöntemleri ve depreme hazırlık üzerine yapıldığı görülmüştür.

Örneklem Özelliklerine Göre Deprem Araştırmaları

Deprem eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan örneklem özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2

Araştırmaların Örneklem Özelliklerine Göre Dağılımı

Örneklem	Sıklık	Yüzde %
İlköğretim Öğrencileri	7	25.9
Müdür -Öğretmen	6	22.2
Lise Öğrencileri	5	18.5
Öğretmen Adayı	2	7.4
Örgün Eğitim Dışı	1	3.7
Okul	1	3.7
Öğretim Programı	1	3.7
Toplam	23	100

ISSN:1305-2020

Tablodan da anlaşılacağı üzere yedi araştırmada (%25.9) ilköğretim öğrencileri örneklem olarak seçilmiştir. Altı araştırmada (%22.2) ise okullarda görevli müdür ve öğretmenler çalışmalara dahil edilmiştir. Lise öğrencileri ile gerçekleştirilen araştırmaların sayısı ise beş (%18.5) olarak belirlenmiştir. İki çalışmanın (7.4) örneklemi ise öğretmen adaylarından seçilmiştir. Diğer çalışmalarda da örgün eğitim dışındaki yetişkinler, okulun fiziki durumu ve öğretim programı örneklem olarak belirlenmiştir.

Araştırma Desenine Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Araştırma deseni, araştırmanın amacını gerçekleştirmek için araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır. Araştırma planı *deneysel olmayan* ve *deneysel* desen olarak iki ana gruba ayrılır. Deprem eğitimi araştırmalarında kullanılan ana desenler tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Araştırma Desenine Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Araştırma Deseni	Sıklık	Yüzde %
Deneysel Olmayan	21	91.3
Deneysel	2	8.7
Toplam	23	100

Elde edilen bulgular, araştırmaların büyük bir çoğunlukla (%91.3) deneysel olmayan desende olduğunu göstermiştir. Yalnızca iki araştırmanın (%8.7) deneysel desene sahip olduğu belirlenmiştir.

Araştırma Yaklaşımlarına Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Bilimsel araştırmalarda ya nicel, ya nitel ya da karma araştırma yaklaşımları kullanılmaktadır. Nicel yaklaşım, sayısal verileri kullanarak durum tespiti yapmak, ilişkileri ve farklılıkları ortaya koymak veya bir şeyin etkililiğini belirlemek amacıyla yapılan araştırmalardır. Nitel araştırma ise sayısal verilerin sosyal olguları tek başına açıklamada yetersiz kaldığı varsayımından hareketle ortaya çıkmış bir yaklaşımdır. Nitel araştırmalarda *ne, ne kadar, nerede* gibi sayısal verileri içeren sorulara cevap aramak yerine, *nasıl, neden, niçin* gibi sorulara araştırmacının yorumu ile birlikte cevap aranır. Karma yaklaşım ise hem

ISSN:1305-2020

nicel hem de nitel araştırmaların birlikte ele alındığı çalışmalardır. Deprem eğitimi ile ilgili araştırmalarda kullanılan yaklaşımlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4

Araştırma Yaklaşımlarına Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Araştırma Yaklaşımı	Sıklık	Yüzde %
Nitel	11	47.8
Nicel	10	43.5
Karma	2	8.7
Toplam	23	100

Tablodaki veriler incelendiğinde 11 çalışmanın (%47.8) nitel araştırma yaklaşımı ile 10 çalışmanın da (%43.5) nicel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Karma yaklaşım ile yapılan araştırmaların sayısının ise iki (%8.7) olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçlarına Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Araştırma sorularına cevap aramak için veya hipotezleri test etmek için verilere ihtiyaç duyulur. Eğitim araştırmalarında anket, mülakat, gözlem, doküman inceleme, başarı testi, ölçek gibi çok sayıda veri toplama araçları kullanılmaktadır. Deprem eğitimi ile ilgili araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5

Veri Toplama Araçlarına Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Veri Alma Yolları	Sıklık	Yüzde %
Anket	16	69.6
Mülakat	2	8.7
Anket-Mülakat	3	13.0
Doküman	2	8.7
Toplam	23	100

Araştırmalarda en fazla anket (%69.6), en az da mülakat (%8.7) ve dokuman incelemesi (%8.7) kullanıldığı görülmüştür. Anket ile mülakatın birlikte kullanıldığı çalışmaların sayısı da üç (%13.0) olarak belirlenmiştir.

ISSN:1305-2020

Veri Analizine Göre Deprem Eğitimi Araştırmaları

Araştırmaların çoğunda betimsel analize yer verilerek tanımlayıcı istatistik (yüzde ve frekans) kullanılmıştır. Az sayıdaki araştırmada da t-testi, ANOVA, Bonferroni analizi, Mcnemar analizi, Kruskal Wallis, Mann Whitney-U, Levene sınaması, Kruskal Wallis testi, Sperman's Rho korelasyon, regresyon analizi ve Wilcoxon Signed Ranks testinin kullanıldığı görülmüştür.

Tartışma

Deprem eğitimi ile ilgili araştırmaların çoğunlukla Ankara ilinden seçildiği görülmüştür. Ankara ilindeki araştırmacıların deprem eğitimi ile ilgili daha fazla ilgilenmeleri ve örneklemi bulundukları ilden seçmeleri bu durumun nedeni olabilir. Van ve Düzce illeri de araştırmaların sıklıkla yapıldığı iller arasında yer almıştır. 2011 yılında meydana gelen Van Depremi, araştırmaların bu ile yoğunlaşmasına neden olabilir. Düzce ilinin de 1999 yılındaki depremden etkilenmesi de araştırmacıların ilgisini çekmiş olabilir.

Araştırmaya dahil edilen çalışmaların önemli bir kısmının bireylerin deprem bilgisini ve algı düzeylerini tespit etmeye yönelik olduğu görülmüştür. Bu çalışmalar, bireylerin depremi nasıl algıladıkları, deprem ile ilgili bilgi düzeyleri ve yanlış anlamalarını tespit etmeye odaklanmıştır. Bireylerin deprem hakkındaki ön bilgi ve düşünceleri büyük ölçüde bu çalışmalar ile belirlenmiştir.

Öğrencilerin, aday öğretmenlerin ve yetişkinlerin deprem konusundaki bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı bu araştırmalar ile belirlenmiştir. Deprem algılarına yönelik çalışmaların çoğunun metafor incelemesine dönük olduğu ve öğrencilerin depremi korku, ölüm, endişe, panik ve acı gibi negatif bir bakış açısıyla değerlendirdikleri görülmüştür. Durum tespit niteliğinde olan bu çalışmalar deprem eğitimine önemli katkılar sağlayacağı açıktır. Buna karşılık, öğretimin planlanmasına temel oluşturacak öğretim modelleri, öğretim araçları veya öğretim etkinlikleri geliştirmeye dönük araştırmalar oldukça sınırlı kalmıştır.

Deprem eğitimi ile ilgili araştırmalar ilköğretim (ilkokul-ortaokul) öğrencileri, lise öğrencileri, öğretmenler, müdürler, öğretmen adayları, örgün eğitim dışındaki yetişkinler ve öğretim programları örneklem olarak seçilmiştir. Bu araştırmaların çoğunun örgün eğitim kapsamındaki öğrencileri örneklem olarak seçtiği görülmüştür. Öğrencilere erişimin daha kolay sağlanması ve deprem eğitiminin çoğunlukla okullarda verilmesi bu durumu açıklayabilir. Örgün eğitim dışında kalan yetişkinleri katılımcı olarak araştırmaya dahil eden

ISSN:1305-2020

çalışmaların yok denecek kadar az olması, Türkiye'de yapılan deprem eğitimi araştırmalarının eksikliğini göstermektedir. Çünkü deprem eğitiminin toplumdaki tüm bireyleri içine almadığı sürece deprem zararlarını azalmak mümkün olmayacaktır.

Deprem eğitimine yönelik araştırmaların büyük çoğunluğunun deneysel olamayan desende yapıldığı görülmüştür. Yani, araştırmaların çoğu var olan bir durumu tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Herhangi bir faktörün (yöntem, teknik, etkinlik, öğretim aracı vb.) deprem eğitimine olan etkisini konu alan araştırmalar yeterince yapılmamıştır. Göktaş ve diğerleri (2012), 2000-2009 yılları arasında Türkiye'de yayınlanan eğitim araştırmalarını analiz etmiştir. Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dündar (2014) da Eğitim ve Bilim dergisinde yayınlanan makaleleri incelemiştir. Her iki çalışmada da, eğitim alanında yayınlanan makalelerin çoğunlukla deneysel olmayan desenle gerçekleştirildiği görülmüştür. Deneysel çalışmaların daha zor ve karmaşık olması, daha fazla zaman alması bu durumu açıklayabilir.

Deprem eğitimi araştırmalarında ölçme aracı olarak en fazla anketin kullanıldığı görülmüştür. Ozan ve Köse (2014), 2007-2011 yılları arasında eğitim programları ve öğretim alanında yayınlanan 380 makaleyi incelemiştir. Bu çalışmanın sonucunda da veri toplama aracı olarak sıklıkla anketin kullanıldığı görülmüştür. Anket ile daha geniş kitlelere ulaşılması, daha hızlı ve kolay veri alınması anketin tercih edilmesine neden olabilir.

Veri analizi bakımından ise çoğunlukla tanımlayıcı istatistik kullanılarak yüzdelik ve frekans hesaplaması tercih edilmiştir. Veri analizi, araştırmanın amacı ve elde edilen veri türleri ile yakından ilgilidir. Deprem eğitimi ile ilgili yapılan araştırmaların çoğu durum tespitine yönelik olduğu için veri analizlerinde fazla çeşitlilik görülmemiştir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda deprem eğitimi ile ilgili araştırmaların Türkiye geneline dengeli bir şekilde dağılmadığı görülmüştür. Araştırmalarda seçilen örneklemin çoğunlukla Ankara, Van, Düzce, Karabük, İstanbul, Adana ve Burdur illerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Diğer illerden de seçilen örneklemler ile deprem eğitimi araştırmaları yaygınlaştırılmalıdır. Bireylerin yaşadığı mekâna göre, depreme hazırlık, deprem bilgi düzeyleri, depreme olan tutum gibi farklılıklar yapılacak olan araştırmalarda irdelenebilir. Elde edilen bulguların analizi ve diğer çalışmaların sonuçları kıyaslanarak yöresel veya bölgesel farklılıklara da bakılabilir.

ISSN:1305-2020

Deprem eğitimi ile ilgili araştırmaların önemli bir kısmının öğrencilerin bilgi düzeyi ve algılarını ölçmeye yönelik olduğu görülmüştür. Öğrencilerin bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu, depreme olan bakışlarının da olumsuz olduğu görülmüştür. Buna karşılık, öğrencilerin bilgi düzeylerini artırmaya yönelik çalışmaların yeterli düzeyde yapılmadığı belirlenmiştir. Bundan sonraki araştırmaların öğretim modeli, öğretim materyali, öğretim etkinliği gibi öğrencilerin bilgi düzeylerini artırmaya odaklanması gerekmektedir. Depreme olan bakış açısıyla bilgi düzeyi arasında ilişkinin olup olamadığının da araştırılması faydalı olabilir.

Araştırma sonucunda bireylerin deprem hazırlıklarını konu alan çalışmalara yeterince yer verilmediği görülmüştür. Depreme hazırlığın zarar azaltmada oldukça önemli bir yere sahip olduğu düşünülürse, bu konudaki araştırmalara daha fazla yer verilmesi gerekir. Bu araştırmaların yalnızca örgün eğitimde yer alan öğrenciler üzerinde değil, yaygın eğitimde yer alan bireyler üzerinde de yapılması faydalı olacaktır.

İncelenen araştırmaların çok az bir kısmının deneysel desende olduğu görülmüştür. Öğretim modeli geliştirme ve öğretim etkililiğini (bilgisayar destekli öğretim, Coğrafi Bilgi Sistemleri ile öğretim, öğretim materyali, öğretim etkinliği, vb.) belirlemeye dönük deneysel veya yarı deneysel araştırmalara daha fazla yer verilmesi gerekir. Bunun yanında, henüz yeterince önem verilmeyen ilişki belirlemeye yönelik araştırmaların da yapılması gerekmektedir.

Makalenin Bilimdeki Konumu (Yeri)

Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Coğrafya Eğitimi alanlarında disiplinler arası bir konuma sahiptir.

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

Eğitim bilimleri alanındaki araştırmalar, bireylerin ve toplumun eğitim konusundaki sorunlarına odaklanır ve bu sorunlara çözüm önerileri getirir. Bir doğa olayı olan depremin zararlarını azaltma da toplumun afet eğitim düzeyi ile yakından ilişkilidir. Bu çalışmada Türkiye'deki deprem eğitimi ile ilgili yapılan akademik araştırmalar analiz edilerek gelecekteki ihtiyaçlar tespit edilmiştir. Sonraki araştırmalara ışık tutması açısından bu çalışma önemli görülmüştür.

ISSN:1305-2020

KAYNAKÇA

Baba, M., Öksüz, Y., Çevik, C. ve Güven, E. (2011, Mayıs). *2005-2010 Yılları Arasında Sınıf Öğretmenliği Alanında hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*. Sözel bildiri,*10.* Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Sivas.

Chang, Y.H., Chang, C.Y. & Tseng, Y.H. (2010). Trends of science education research: An automatic content analysis. Journal of Science Education and Technology, 19(4), 315 –331.

Çalık, M., Ünal, S., Coştu, B. ve Karataş, F. Ö. (2008). Trends in Turkish science education. *Essays in Education* (Special edition), 23-45.

Erdem, D. (2011). Türkiye'de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.

Erdoğmuş, F. U. ve Çağıltay, K. (2009). *Türkiye'de Eğitim Teknolojileri Alanında Yapılan Master ve Doktora Tezlerinde Genel Eğilimler*. Sözel bildiri, Akademik Bilişim Konferansı, Şanlıurfa.

Fazlıoğulları, O. ve Kurul, N. (2012). Türkiye'deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 43-75.

Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. ve Sözbilir, M. (2012). Türkiye'deki Eğitim Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 442-460.

Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar konusunda bir içerik analizi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 93-111.

Hart, L. C., Smith, S. Z., Swars, S. L. & Smith, M. E. (2009). An examination of research methods in mathematics education: 1995-2005. *Journal of Mixed Methods Research*, 3(1), 26-41.

Hung, J. L. (2012). Trends of e-learning research from 2000 to 2008: Use of text mining and bibliometrics. *British Journal of Educational Technology*, 43(1), 5-16.

Karadağ (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(1), 49-71.

ISSN:1305-2020

Küçükoğlu, A ve Ozan, C. (2013). Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 12.

Leea, M. H, Wub, Y.T & Tsai, C.C. (2009). Research trends in science education from 2003 to 2007: A content analysis of publications in selected journals. *International Journal of Science Education*, 31(15), 1999-2020.

Lubiensky, S. T. & Bowen, A. (2000). Who's counting? A survey of mathematics education research 1982-1998. *Journal for Research in Mathematics Education*, 31(5), 626–633.

Oruç, Ş. ve Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler alanında yapılan tez çalışmaları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121-132.

Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim Alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya Üniversitesi Journal of Education,*4(1), 116-136.

Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve Bilim Dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik Analizi. *Eğitim ve Bilim*, 34(173), 430-453.

Saracaloğlu, A. S. ve Dursun, F. (2010). Türkiye'de eğitim programları ve öğretim alanındaki lisansüstü tezlerinin incelenmesi. Sözel bildiri, *1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, Balıkesir Üniversitesi, Ayvalık.

Sönmez, Ö. F., Merey, Z. ve Kaymakcı, S. (2009**)**. Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin değerlendirilmesi. Sözel bildiri, *I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi, Vatandaşlık ve Vatandaşlık Eğitimi Sempozyumu*, Uşak Üniversitesi, Uşak.

Sözbilir, M., Kutu, H. & Yaşar, M. D. (2012). Science education research in Turkey: A content analysis of selected features of papers published. In J. Dillon& D. Jorde (Eds). The World of Science Education: Handbook of Research in Europe (pp.341-374). Rotterdam: Sense Publishers.

Tarman, B., Acun, İ. ve Yüksel, Z. (2010). Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki tezlerin değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 725 -746.

Tsai, C.W. & Chiang, Y.C. (2013). Research trends in problem-based learning (PBL) research in e-learning and online education environments: A review of publications in SSCI-indexed journals from 2004 to 2012. *British Journal of Educational Technology*, 44(6), 185-190.

ISSN:1305-2020

Tsai, C.C. & Wenb, M.L. (2005). Research and trends in science education from 1998 to 2002: A content analysis of publication in selected journals. *International Journal of Science Education*, 7(1), 3-14.

Winn, W. D. (2002). Current trends in educational technology research: the study of learning environments. *Educational Psychology Review*, 1(3), 331–351.